

Västmanlands läns museum  
Kulturmiljö Rapport B  
2011:B13

# Fläckebo kyrka

- borttagande av bänkar och ordnande av dopplats

Antikvarisk rapport

Fläckebo klockarbol 1:2  
Fläckebo socken  
Västmanlands län

*Anna Ahlberg*





**Fläckebo kyrka  
- borttagande av bänkar och ordnande av dopplats**

Antikvarisk rapport

Fläckebo Klockarbol 1:2  
Fläckebo socken  
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 110068

*Anna Ahlberg*

Utgivning och distribution:  
Västmanlands läns museum  
Karlgatan 2, 722 14 Västerås  
Tel 021-39 32 22  
E-post: [lansmuseet@regionvastmanland.se](mailto:lansmuseet@regionvastmanland.se)  
Hemsida: [www.vastmanlandslansmuseum.se](http://www.vastmanlandslansmuseum.se)

© Västmanlands läns museum 2018.

Omslagsfoto: Dopplats vid Fläckebo kyrka, 2011, Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342  
ISBN 978-91-87828-52-2

## Inledning

Fläckebo kyrka, i Fläckebo socken, är belägen cirka 1,5 mil väster om Sala i ett jordbruksdominerat landskap i övre delen av Svartåns dalgång. Kyrkan och kyrkogården ligger på en mindre höjd omgiven av slättbygd med utsikt över den grunda Fläcksjön. Här finns bebyggelse som under lång tid kännetecknat svenska kyrkplatser. Kyrkomiljön är mycket välbevarad och omfattar sockenmagasin och sex bevarade kyrkstallar. På andra sidan landsvägen återfinns komministergården, före detta klockarbostaden och en folkskola. Området Fläckebo kyrkby är utpekad i "Kulturminnesvårdsprogram för Sala kommun". Kyrkstallarna och komministergården är förklarad som byggnadsminne enligt 3 kap i Kulturmiljölagen.

Den första kyrkan på platsen tros ha tillkommit på 1100-talet. Fläckebo nuvarande kyrka uppfördes på 1480-talet. Kyrkan exteriör präglas idag av om- och tillbyggnationer som skett under 1700- och 1800-talen. Kyrkogården har en rektangulär form där den äldsta delen av kyrkogården ligger i den övre delen, närmast kyrkan. Den nyare delen är placerad på den nedre delen mot Fläcksjöns strandområde. Gravvårdar av större kulturhistoriskt värde har utpekats i läns museets gravvårdsdokumentation 1995. Fläckebo kyrka omfattas av 4 kap. i Kulturmiljölagen.

Under 2010 har Västerfärnebo-Fläckebo församling ansökt tillstånd om att ta bort bänkar och anordna en dopplats i Fläckebo kyrka. Länsstyrelsen i Västmanlands län har, efter platsbesök den 22 juni 2010, beviljat ansökan den 9 februari 2011, dnr 433-2760-10. Västmanlands läns museum har anlitats som antikvarisk medverkande för ärendet. Anna Ahlberg, bebyggelseantikvarie vid Västmanlands län museum har dokumenterat åtgärderna som sammanställts i föreliggande rapport. Arbetet med att ta bort bänkarna och anordna dopplatsen genomfördes under 2011.



*Fläckebo kyrka och kyrkomiljö. Fläckebo kyrka är inringad.*



## Historik

Den första kyrkan på platsen tros ha tillkommit på 1100-talet. Nuvarande kyrka anlades under 1480-talet men har genomgått flera större om- och tillbyggnationer främst 1798 och 1877. Större renoveringar, både av kyrkans interiör och exteriör, genomfördes också under 1950-, 1970- och 1980-talen. Kyrkogården har utvidgats mot väster vid flera tillfällen under 1800-talet. År 1950 uppfördes ett bårhus, ritat av arkitekt Edvard Lundqvist, nordväst om kyrkan. År 1960 utvidgas begravningsplatsen i slutningen mot Fläcksjön och 1964 anlades där en urnlund.

## Byggnadsvårdsåtgärder

Fläckebo församling har uttryckt ett behov av en mindre samlingsplats för barndop och andakt. Placeringen av dopplatsen i kyrkorummets sydvästra del har bedömts vara lämplig då platsen ansluter till en större triptyk/altarskåp på kyrkans södra vägg. Åtgärden innebär att dopfont och bänkinredning har flyttats. Bänkinredningen tillkom 1893–1894 och är ritade av arkitekt Agi Lindegren. De målades om vid en renovering 1971. Tre bänkar har flyttats till tiondeboden där de ska förvaras. Vid borttagandet av bänkar har infästningssmärken efter bänkarna blivit synliga i vägghpanelen. Även kraftiga repor på golvet som lades in 2008 har uppstått. Märkena i väggen bör justeras in med patinering eller med målning. Märkena i golvet bör försiktigt slipas ner och därefter ytbehandlas.



*Den nya dopplatsen sedd från kyrkans entré.*





*Den nya dopplatsen sedd från kyrkorummet.*



*Den nya dopplatsen sedd från koret.*





*Dopfunten har flyttats och ställts under en större triptyk.*



*Dopfunten i sandsten är från 1100-talet.*



*Kuppan har placerats i ett snedställt läge.*





*Skador på panelen efter bänkarnas infästning.*



*Skador på panelen efter infästningar av bänkarna bör retuscheras.*





*Grova repor i trägolvet bör åtgärdas.*



*Dopfunten är i behov av konservering.*



*De borttagna kyrkbänkarna förvaras i tiondeboden, t.v. Torsten Eriksson.*

## Resultat

Västmanlands läns museum har anlitats som antikvarisk expert och har dokumenterat de flyttade bänkarna och den nybildade dopplatsen. Läns museet blev kallad till möte när åtgärderna redan var genomförda så dessa har besiktats i efterhand. Åtgärderna följer dock villkoren i länsstyrelsens beslut, dnr 433-2760-10. De skador som uppkommit i golv och panel bör åtgärdas. Dopfunten är i behov av konservering.



## Litteratur och källor

Ahlberg, Hakon & Björklund, Staffan. *Västmanlands kyrkor i ord och bild*. Falun 2000.

Hammarskiöld, Rolf. *Fläckebo kyrka, Kulturhistorisk karaktäristik*. Västerås stift, 2004.

Västmanlands läns museum, topografiskt arkiv, ”*Fläckebo kyrka*”.

## Bildförteckning

Bild id	Fotograf
Karta	© Lantmäteriet
vlm-kmvaa-72	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-83	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-85	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-82	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-77	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-81	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-75	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-76	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-74	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-80	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-87	Anna Ahlberg

## Administrativa uppgifter

*Västmanlands läns museums dnr:* VLM 110167

*Länsstyrelsen dnr:* 433-2769-10

*Fastighetsbeteckning:* Fläckebo Klockarbol 1:2

*Landskap:* Västmanlands landskap

*Län:* Västmanlands län

*Socken:* Fläckebo socken

*Kommun:* Sala kommun

*Beställare:* Västerfärnebo-Fläckebo församling  
Torsten Eriksson  
Västerfärnebo församlingsgård  
Klockarvägen 1  
730 70 Västerfärnebo

*Antikvarisk medverkan:* Västmanlands läns museum  
Antikvarisk expert  
Anna Ahlberg  
Karlskatan 2  
722 14 VÄSTERÅS  
Tele: 021-39 32 22









– en del av Region Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS  
Tele: 021-39 32 22 · E-post: [lansmuseet@regionvastmanland.se](mailto:lansmuseet@regionvastmanland.se)  
Hemsida: [www.vastmanlandslansmuseum.se](http://www.vastmanlandslansmuseum.se)

ISSN 1651-7342  
ISBN 978-91-87828-52-2